

Branko Marcetic: NATO:s utvidgning till Asien är en utomordentligt dålig idé

[Ur [Jacobin magazine](#), 29 juli 2023. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Amerikanska lagstiftare säger att det är ”oundvikligt” att alliansen rör sig i riktning mot Asien. Men i själva verket är det en fullt undvikbar, fullständig usel idé.

För lite mer än ett sekel sedan drog ökande mellanimperalistiska spänningar, tillsammans med en komplicerad uppsättning allianser som närmast liknade en beviskarta, in Europa i det mest katastrofala, meningslösa krig som världen dittills hade upplevt, Första världskriget. Idag hotar en uppumpad version av detta scenario, eftersom relationerna mellan USA och Kina har försämrats och NATO-alliansen börjat agera i Asien, nästan 670 mil från sitt högkvarter i Bryssel.

Det är ingen överdrift. När senatorerna Tammy Duckworth (demokrat från Illinois) och Dan Sullivan (republikan från Alaska) vid ett gemensamt framträdande på Meet the Press nyligen fick en fråga om NATO:s utvidgning till Asien var ”oundviklig”, svarade de ja.¹

”Åh, det tror jag”, sa Sullivan.

”Jag håller med min vän”, sa Duckworth.

De hade goda skäl att säga det. Den officiella kommunikén från årets NATO-toppmöte i Vilnius nämnde Kina mer än ett dussin gånger – en ökning från uttalandet från Madrid-mötet förra året, som bara nämnde Kina en gång. Kommunikén från Bryssel-mötet året dessförinnan, som vid den tiden ansågs vara ganska militant, varnade för att Beijings politik ”kan utgöra en utmaning”, men uppmanade till konstruktiv dialog och förbindelser. Medan alliansens Strategiska begrepp från 2010 bara diskuterade Ryssland, så nämnde dess motsvarighet 2022 Kina nio gånger. Olika aktörer från etablissemangen, från inflytelserika galningar som John Bolton och Brookings Institution till erfarna tidigare amerikanska utlandstjänstemän, finns bland de som har skrivit positivt om tanken.

Men det är inte bara ord. Tre år efter att alliansen för första gången bjöd in sina ”partners i Indiska oceanen/Stilla havet” – Australien, Nya Zeeland, Japan och Sydkorea, jämte de nyligen utsedda medlemmarna Finland och Sverige – att delta i utrikesministermöten för att diskutera Kinas fram-marsch, deltog de fyra länderna i år på ett NATO-toppmöte för andra gången i rad. Alla fyra hade tidigare skrivit under egna speciella överenskommelser med NATO om Individuella program för kompanjonskap och samarbete, och dessa inviter är avsedda att ytterligare införliva dem i alliansen till och med fast de fortfarande står utanför den. Samtidigt talade medlemsstaterna i flera månader om att öppna en sambandscentral för NATO i Tokyo, men det har för tillfället stoppats på grund av franska invändningar, men kommer säkert att hamna på dagordningen igen senare.

”Det som händer i det euroatlantiska området spelar roll för Indiska oceanen/Stilla havet, och det som händer i Indiska oceanen/Stilla havet spelar roll för den euroatlantiska regionen”, sa NATO:s generalsekreterare Jens Stoltenberg i Vilnius, en upprepning av liknande kommentarer som han har

---

1 [Foxnews](#), 17 juli 2023.

gjort tidigare.² Stoltenberg har sagt att ”säkerhet inte längre är regional, säkerhet är global”, och konstaterar att ”tanken att Kina inte spelar roll för NATO är felaktig”.³

I det syftet ”söker [NATO] nya förbindelser med länder i hela Latinamerika, Afrika och Asien”, förklarade han,⁴ ty ”när diktaturregimer närmar sig varandra måste de av oss som tror på frihet och demokrati stå enade”.⁵

Det verkar som om NATO inte bara måste täcka Asien, utan så småningom också andra kontinenter långt, långt ifrån det europeiska territorium som alla dess medlemsstater befinner sig. Från att till en början ha setts som Västeuropas försvarslinje om den sovjetiska militären skulle svepa fram över kontinenten, verkar alliansens uppdrag nu ha utvecklats till en kamp för demokrati över hela världen mot hotet från diktaturer. (Tja, en del diktaturer i alla fall.⁶)

Ett uråldrigt dilemma

Det farliga med att NATO smyger in i Asien är inte att den faktiskt kommer att göra något av dessa länder till medlemmar. Nordatlantiska fördraget är tydligt med att nya medlemmar bara kan komma från Europa, och att bara angrepp i Europa och Nordamerika (och en del av dess medlemmars utländska kolonier) omfattas av den gemensamma försvarsklausulen.

Men de tragiska händelserna i Ukraina visar hur en stat, även utan att vara en officiell medlem, genom att närma sig – och ännu viktigare militärt samverka – med alliansen kan försämra relationer och provocera rivaliserande, nationalistiska regeringar att som en del av ett klassiskt säkerhetsdilemma göra dumdristiga och fruktansvärda saker under perioder av ökande spänning.

Enligt senator Duckworth själv är de formellt icke-NATO-anslutna kvasiallianser i Indiska oceanen/Stilla havet som USA har byggt upp, t ex Quad,⁷ en väsentlig del av alliansens åtgärder i regionen. När hon förklarade varför hon trodde att NATO:s utvidgning till Asien var ”oundviklig”, sa hon till NBC:s Chuck Todd att ”den redan har börjat, med vår framgångsrika AUKUS-överenskommelse mellan Storbritannien, Australien och USA.”

Oavsett hur de som pressar på för åtgärderna betraktar sina egna aktioner, så har de rivaliserande länderna i regionen – nämligen Kina, Nordkorea och Ryssland – klargjort att de är missbelåtna med tanken, och Beijing har hotat med ett ”beslutsamt svar” om NATO skulle rycka fram i regionen. Alla tre har ökat sitt eget militära och politiska samarbete, delvis som ett svar på att Washington stärker sina egna allianser.

Det som krävs är lite strategisk inlevelseförmåga: förmågan att placera oss i andra länders situation och försöka förstå hur vår handlingar ser ut i deras ögon. Det finns rimliga skäl för Kina att betrakta USA:s ökande militära närvaro nära sina kuster som ett hot.

Den amerikanska regeringen är den mest aggressiva staten i världen. Den är ansvarig för mer än 500 militära interventioner sedan den grundades,⁸ och mer än en tredjedel av dessa har ägt rum efter

2 [NATO opinions](#), 12 juli 2023; [NATO opinions](#), 4 april 2023; [Atlantic Council](#), 6 februari 2023.

3 [The Indian Express](#), 21 augusti 2023; [NATO opinions](#), 1 februari 2023.

4 [NATO opinions](#), 14 juni 2021.

5 [Foreign Affairs](#), 10 juli 2023.

6 [Politico](#), 27 juli 2023.

7 ”’Encircling’ China Is a very Bad Idea”, [Jacobin](#), 14 januari 2022.

8 [Fletcher Center for Strategic Studies](#).

1999 – med andra ord långt efter att kalla kriget var slut – och 6 av dess krig efter 11 september har ensamma lett till 4,5 miljoner döda.⁹ NATO har själv fungerat som spjutspets för USA-ledda krig och operationer för att förändra regimer, som i Afghanistan och Libyen.

Det är heller inte bara USA:s fiender som oroas av denna möjliga NATO-utvidgning. Även om pressen ser existensen av alliansens fyra partners i Indiska oceanen/Stilla havet som bevis för att regionen ”omfamnar” NATO, så visar opinionsundersökningar i de asiatiska länderna en hel del kluvenhet till USA-ledda allianser i regionen, om de är tänkta att bli Kina-fientliga verktyg.¹⁰

Bland både ledare och vanligt folk i Asien är i själva verket den största farhågan att fångas mitt i en konflikt mellan USA och Kina, som lokalbefolkningarna inser att USA:s handlingar underblåser.

En gammal idé för en ny konflikt

I många år var själva tanken att utvidga NATO allt längre in i Östeuropa ämne för kontroverser. Plötsligt framhärdat alliansen i att ta ett språng till en helt annan kontinent, men det äger knappt rum någon debatt. Hur hamnade vi där?

NATO:s utvidgning till Asien är inte någon ny tanke. Redan i juni 1990, några månader efter att Berlinmuren föll, satte sig Japan, med ivrigt bifall från USA, för första gången ner med alliansens tjänstemän för att undersöka hur man skulle kunna utvidga sitt säkerhetssamarbete. Som en upprepning av sin senare opposition mot ett kontor för NATO i Tokyo, bojkottade Frankrike mötet och klagade på att det bröt mot alliansens fördrag.

2007 uppmanade den pensionerade översten Joseph Núñez, som då tjänstgjorde som civilist i Irak, inte så mycket till en utvidgning av NATO som en multiplicering av den, närmare bestämt ”minst sex” NATO-kloner i Afrika, Indiska oceanen/Stilla havet, Mellanöstern och Nord- och Sydamerika var för sig.

”Även om stater kanske har legitima farhågor vad gäller saker som suveränitet, så är alternativet till ett konstruktivt samarbete en löpeld av anarki”, skrev han.¹¹

Detta tänkande drevs på av alliansens känsla av meningslöshet efter ”historiens slut”, ända fram till Stoltenbergs syn på NATO idag som en demokratins världsomfattande vapenarsenal. Alliansen hade inga övertygande skäl att existera efter kalla krigets slut och Sovjetunionens upplösning, och letade efter nya skäl, med början nära hemmet med interventionen i Kosovo, innan den gick vidare till Mellanöstern och Nordafrika som en del av George W Bushs ”krig mot terrorn”.

Det gjorde också den lönsamma vapenhandeln. Vapentillverkarnas roll för att understödja NATO:s utvidgning österut var central,¹² men alliansens möjlighet att idag förflytta sig till en ny kontinent kan bli lika lönsam för denna sektor, där Asien och Oceanien nu är de största vapenimportörerna, den sistnämnda till stor del på grund av Australiens militära upprustning,¹³ och USA är regionens största leverantör. Som en hyllning av att USA:s vapenförsäljning 2022 hade ökat med nästan 50% till 52 miljarder dollar, konstaterade en tjänsteman på Pentagon att ”allierade tittar på Kina och

9 [The Washington Post](#), 15 maj 2023.

10 [Foreign Affairs Review](#), 23 juni 2021.

11 [New York Times](#), 27 januari 2007.

12 [New York Times](#), 30 mars 1998.

13 [SIPRI](#), 14 mars 2022.

förhållandena till Kina i Asien, och tycker att de behöver öka sin förmåga.”¹⁴

Det är en öppen fråga huruvida NATO:s inmarsch i Asien ens är hållbar. Trots det uppsving som alliansen har fått tack vare den ryska invasionen av Ukraina, sacker medlemsstaterna fortfarande efter i sina löften om militära utgifter, bara för Europas försvar. Samtidigt har samma krig efter ett år utlöst oräkneliga klagomål på vapenbrist bland allierade, och amerikanska tjänstemän fruktar att striderna med Ryssland har tårt så mycket på deras vapenlager att det kan äventyra framtida försök att hjälpa Taiwan mot en kinesisk invasion.¹⁵ Det borde allvarligt ifrågasätta alliansens förmåga att på något sätt agera på två olika kontinenter mot två mäktiga militärmakter, åtminstone utan en massivt slösaktig och nedsmutsande vapenupprustning.

Det finns andra kostnader. Ett krig med Kina, även ett ombudskrig, skulle bli otroligt ekonomiskt destruktivt över hela världen – inklusive för amerikaner, som trots alla officiella skällsord är beroende av Kina som en viktig och växande handelspartner. Militärt skulle ett krig mellan USA och Kina bli förödande för båda länderna, och ett krigsspel nyligen, som tippade att USA skulle segra, förutsåg massiva förluster på amerikansk sida, och varnade för en ”Pyrrhusseger” som ”i det långa loppet [skulle leda till] större lidande än för de ’besegrade’ kineserna”.¹⁶

Den bästa handlingsplanen är att agera nu, för att undvika detta scenario innan det sker – vilket inte bara innefattar dialog, utan också en villighet från Washingtons och deras allierades sida att acceptera en del begränsningar av sitt militära avtryck. Tyvärr har debatten om NATO och USA:s utrikespolitik, och den politiska debattens McCarthy-liknande sväng, som har gått upp i högvarv efter invasionen av Ukraina, praktiskt taget gjort det tabu att kritisera NATO i USA och Europa. Och efter att ha misslyckats att förstå den roll som USA:s militära expansion hade för att leda till ett katastrofalt krig, verkar vi beredda att upprepa samma misstag en gång till någon annanstans.

---

14 [US Department of Defence](#), 25 januari 2023.

15 [Politico](#), 9 juni 2023.

16 [Task & Purpose](#), 12 januari 2023.